

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.258/2017/6.
A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: . Molnár Gábor Miklós a tanács elnöke
. Krecsik Eldoróda előadó bíró
. Polgár András bíró

Az eljárás helye:
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2017. október 5.
Az ügy tárgya: embercsempészség büntetése
és más bűncselekmények

Terhelt(ek): ... XII. rendű terhelt

Elsőfok: Járásbíróság 2014. november 27-én kihirdetett
11.B.1239/2013/273. számú ítélete
Másodfok: Törvényszék 2015. november 25-én kihirdetett
4.Bf.878/2015/32. számú ítélete
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: ... XII. rendű terhelt
meghatalmazott védője
Az indítvány iránya: a XII. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az embercsempészség büntetése miatt **I. rendű terhelt** és társai ellen folyamatban volt büntető ügyben ... XII. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálván a Szegedi Járásbíróság 11.B.1239/2013/273. számú ítéletét, illetőleg a Szegedi Törvényszék 4.Bf.878/2015/32. számú ítéletét ... XII. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Szegedi Járásbíróság a nyilvános - folytatólagos - tárgyalás alapján meghozott és 2014. november 27-én kihirdetett 11.B.1239/2013/273. számú ítéletében ... XII. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként, folytatólagosan elkövetett embercsempészség bűntettében [1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) 218. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés b) pont, (3) bekezdés c) pont].
- [2] Ezért őt a bíróság - mint bünszervezetben elkövetőt - 2 év 6 hónap fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. Egyben vele szemben 480.000 forint vagyonekobzást rendelt el.
Megállapította, hogy a XII. rendű terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. Az előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámította.
Rendelkezett a büntetőeljárás során felmerült bűnügyi költség részint egyetemlegesen, részint terheltként történő megfizetéséről.
- [3] Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész a XII. rendű terhelt terhére a büntetés súlyosítása végett, a XII. rendű terhelt védője a kiszabott büntetés enyhítése érdekében jelentett be fellebbezést.
- [4] A Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság a nyilvános ülés alapján meghozott és 2015. november 25-én kihirdetett 4.Bf.878/2015/32. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét az alábbiak szerint megváltoztatta: ... XII. rendű terhelttel szemben 500.000 forint erejéig rendelte el a vagyonekobzást. A bűnügyi költség megfizetésére vonatkozó rendelkezéseket pontosította. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a XII. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.
- [5] Az eljárás során bevételezett bűnjелеk vonatkozásában felhívta az elsőfokú bíróságot különleges eljárás lefolytatására.

II.

- [6] A jogerős ügydöntő határozat ellen ... XII. rendű terhelt meghatalmazott védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján a bünszervezetben elkövetés megállapítása miatt, annak mellőzése érdekében.
- [7] Indítványában a történeti tényállás és a bünszervezetre vonatkozó jogirodalom részletes taglalását követően kifejtette, hogy jelen ügyben „az eljáró bíróságoknak fokozottan kellett volna ügyelni a bizonyítékok értékelése során az indokolási kötelezettségükre, nem lett volna elegendő meggyőződése szerint ilyen esetben az életszerűség mindig könnyen hadba állítható, ugyanakkor vitatható érvével elhessegetni a terhelt védelmét hasonló ügyekben szinte kizárólag szolgáló kétséget kizáró bizonyítás törvényi kötelezettségét”.
- [8] Álláspontja szerint kikristályosodott az a jogi álláspont is, hogy ha egy 3 fős csoport egyik tagja a bünszervezet

megállapíthatóságához megkívánt valamelyik fogalmi elemmel nincs tisztában, akkor bűnszervezet nem jön létre, mivel az ő tudattartalmának hiányosságait természetesen nem pótolja a társainak esetlegesen akár valamennyi bűnszervezeti elemet átfogó tudata sem.

- [9] Az elsőfokú bíróság tehát ... XII. rendű terhelt vonatkozásában egyrészt nemcsak beleesett a büntetőjogi felelősség körének indokolatlan tágításában rejlő csapdájába, hanem jogszabályellenesen, úgy terjesztette ki a bűnszervezetben tényleges részvétellel járó súlyosabb fenyegetettséget, hogy nem tett eleget mindazon törvényi előírásnak, amelyek az elkövető tudattartalmának vizsgálatára kötelezik. Ezzel nem csupán a 4/2005. Büntető jogegységi határozat szellemét, de annak tételes szabályait is súlyosan megsértette. A Szegedi Törvényszék másodfokú tanácsa pedig elmulasztotta mindennek kifogásolását.
- [10] Utalt arra, hogy a bíróság eljárásának alapelve sérült, midőn sommázva, de főleg iratellenesen, és bizonyíték hiányában rögzítette, hogy a terheltek, így ... XII. rendű terhelt szállítóként, ... XIII. rendű terhelt és ... XVIII. rendű terhelt tudtak arról, hogy az elfogott személyek egy (...) nemzetközi bűnszervezet segítségével jutottak el az államhatárig.
- [11] Felülvizsgálati indítványában a védő emellett kifogásolta azt is, hogy az eljáró bíróságok indokolási kötelezettségüknek oly mértékben nem tettek eleget, hogy a megtámadott határozat indokolásából már az sem állapítható meg, mire alapozta a bíróság a döntését. Az ellentétes bizonyítékokat az életszerűség általános feltevésére alapozva próbálták feloldani, de e körben nem adtak számot arról, hogy az általuk megbízhatónak vélt bizonyítékok ellentmondásai milyen feltételek szerint voltak feloldhatóak.
- [12] A védő mindezek alapján elsődlegesen a megtámadott határozatok megváltoztatását, másodlagosan a kifogásolt határozatok hatályon kívül helyezését, és az első fokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását indítványozta.
- [13] A Legfőbb Ügyészség a BF.262/2017. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta. Kiemelte, hogy miután a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéletben megállapított tényállás az irányadó, az nem támadható. Az irányadó tényállásból pedig az eljáró bíróságok helyesen vontak következtetést a bűnszervezet fogalmi elemeire, az ezzel kapcsolatos jogi érvelés teljes mértékben megfelel a büntető anyagi jogi szabályainak. Az indokolási kötelezettség megsértése akkor eredményezhetne felülvizsgálatot is megalapozó feltétlen hatályon kívül helyezéssel járó eljárási szabálysértést, ha a megtámadott határozat indokolása - tény, vagy jogkérdés kapcsán - oly mértékben lenne hiányos, hogy abból nem lenne megállapítható, mire alapozta a bíróság a döntését (BK vélemény 1. BH 2010.117.).
- [14] A Legfőbb Ügyészség mindezek alapján ... XII. rendű terhelt tekintetében a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott ítéletek

hatályában fenntartását indítványozta.

III.

- [15] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés első fordulata szerint tanácsulésen bírálta el.
- [16] A Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítvány tartalma szerinti - a Be. 416. § (1) bekezdés b) és c) pontjában meghatározott - okokból, valamint - a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában írt egyéb eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bekezdés] bírálta felül.
- [17] Ennek során a felülvizsgálati indítványt az irányadó tényállás megalapozottságát támadó részében a törvényben kizártnak, érdemében alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.
1.
- [18] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelyre külön eljárási szabályok vonatkoznak. A felülvizsgálat csak a Be. 416. § (1) bekezdésében meghatározott felülvizsgálati okokból, és kizárólag a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapul vételével vehető igénybe.
- [19] A Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontja az anyagi jogszabálysértésekre alapított felülvizsgálati okokat határozza meg, míg az (1) bekezdés c) pontja a Be. 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjában pontosan meghatározott - ún. abszolút eljárási szabálysértések esetén biztosítja a felülvizsgálat lehetőségét. A felülvizsgálati okok köre nem bővíthető.
- [20] Emellett a Be. 423. § (1) bekezdése kötelező erővel írja elő, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ez a tényállás felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható; felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye.
- [21] A tényállás irányadósága azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.
- [22] A Kúria utal arra is, hogy a Be. 423. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati indítványt - a Be. 416. § (1) bekezdés e) és f) pontjában meghatározott esetek kivételével - a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni. Ennek megfelelően a Kúriának a felülvizsgálati indítvány elbírálása során ugyanazt a Btk.-t kell alkalmaznia, mint

amit a megtámadott határozatában a bíróság alkalmazott.
2.

- [23] A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, illetőleg a büntetés végrehajtását a Btk. 90. §-ában foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel.
- [24] A Kúria mindenképp előtt azt állapította meg, hogy a védő felülvizsgálati indítványának a bűnszervezet törvénysértő megállapítását kifogásoló érvelése valójában az eljáró bíróság mérlegelésétől eltérő bizonyítékértékelésen keresztül az irányadó tényállást, illetve a bíróság mérlegelésének helyességét támadta, az eltérő ténybeli következtetései alapján a tényállástól eltérő körülményre hivatkozott, és ezen keresztül kifogásolta a bűnszervezetben elkövetés megállapítását, így az a törvényben kizárt.
- [25] Egyebekben pedig a Kúria álláspontja szerint a bűnszervezetben elkövetés megállapítására a vonatkozó büntető anyagi jogi szabályoknak megfelelően került sor.
- [26] A korábbi Btk. 137. § 8. pontja szerint a „bűnszervezet: három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.”
- [27] A Kúria a 4/2005. Büntető jogegységi határozatában megállapította, hogy a bűnszervezetben történő elkövetésre vonatkozó rendelkezések akkor alkalmazhatóak, ha az elkövető tudata a bűnszervezet fogalmi meghatározásának tárgyi ismérveit átfogja. Ezek a tárgyi ismérvek pedig a hosszabb időtartam, a szervezettség, és az összehangoltság. A hivatkozott 4/2005. BJE jogegységi határozat ugyanakkor egyértelmű értelmezést ad az alanyi bűnösség és a bűnszervezet tárgyi ismérvei közötti viszonyra. Ennek lényege, hogy elsődlegesen mindig az adott, konkrét bűncselekmény elkövetését kell vizsgálni, bizonyítani, mivel ebben áll a vád tárgyi és alanyi meghatározottsága. Ezt követően pedig a bűncselekmény megvalósulását, mint tárgyi körülményt kell elhelyezni egy másik tárgyi körülmény, a bűnszervezet körébe. Ezután vizsgálandó alanyi oldalon, hogy ha az elkövetési magatartás a bűnszervezet keretén belüli, akkor ezt az elkövető felismerte-e. Ami lehetséges úgy, hogy az elkövetés még a bűnszervezeten kívül kezdődik, és az elkövetőben csak később (közben) tudatosul, hogy bűnszervezeten belül van, ám bent marad (folytatja, vagy megismétli az elkövetést). De történhet úgy is, hogy bűnszervezeten belül kezdődik az elkövetés, tehát az elkövető eleve tudja, hogy honnan indul, milyen bűnöző szervezetről van szó. Ezeknek az általánosítható tudati helyzeteknek feleltethető meg minden konkrét eset.
- [28] ... XII. rendű terhelt a jelen ügyben tisztában volt azzal, hogy

magatartása nem elszigetelt, hanem egy kiépített elosztó mechanizmushoz kapcsolódik. Embercsempészség esetében pedig az ilyen mechanizmus - értelemszerűen - nem lehet más, mint bűnszervezet.

- [29] A bűnszervezetben elkövetés megállapítása körében jelentősége annak van, hogy maga a bűnszervezet milyen hosszan tevékenykedik, nem pedig annak, hogy ki mennyi ideig vesz abban részt. Jelen ügyben megállapítható, hogy a terheltek kapcsolódása nem csupán alkalmi volt. Ahogyan azt az elsőfokú ítélet indokolásában a bíróság megfogalmazta, ... XII. rendű terhelt kilenced magával több alkalommal a bűnszervezet irányítói által meghatározott feladatmegosztás szerint érkezett lakóhelyéről város 1 közelébe a határszakaszhoz azért, hogy az ismeretlen társaik által átcsempésztett migránsokat tovább tudják szállítani ország 1-be. Tisztában voltak azzal, hogy migráns személyeket szállítanak, azzal is, hogy e szállításra szervezeten kerül sor és ők maguk is ennek a szervezett csoportnak a tevékenységében vesznek részt (elsőfokú ítélet 53. oldal 2. és 3. bekezdés).
- [30] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet tényállását ... XII. rendű terhelt tekintetben annyiban pontosította, hogy - helyesen - 9 alkalommal vett részt a bűncselekmények elkövetésében (másodfokú ítélet 23. oldal 4. bekezdés).
- [31] A Kúria szerint a bűnszervezetben részvétel megállapítását ez a számadat önmagában alátámasztja. Emellett az egyes konkrét cselekmények végrehajtásának módja sem hagy kétséget afelől, hogy a XII. rendű terhelt tudata kiterjedt a többes elkövetésre. Mindebből pedig kétségtelenül következik, hogy a XII. rendű terhelt tisztában volt azzal, hogy az ő szervező tevékenységüket további szervezést igénylő feladatok végrehajtása előzi meg, illetve követi.
- [32] Megjegyzi a Kúria, hogy a bűnszervezet (tárgyi oldali) jellemzőinek - ideértve a hosszabb időre szervezettséget is - nem a bűnszervezethez csatlakozó elkövető, hanem a bűnszervezet oldalán kell fennállnia, következésképpen egy már működő bűnszervezethez eseti jelleggel, akár egyetlen cselekményben való részvétellel is lehetséges kapcsolódni (EBH 2005.1288.).
- [33] Ugyanakkor nem feltétel a bűnszervezetben cselekvők közvetlen kapcsolata, a más cselekvések, illetve a más cselekvők kilétének konkrét ismerete. Ebből következik, hogy a bűnszervezet olyan minősége a bűnözésnek, ahol az abban résztvevők felelőssége nem korlátozódik a saját elkövetői magatartására.
- [34] A hivatkozott 4/2005. Büntető jogegységi határozat I. pontja a bűnszervezetben elkövetés megállapíthatóságát nem csak a tettesként, hanem a szervezetben részesként szereplő személy tekintetében is megállapíthatónak tartja.
- [35] Jelen ügyben tehát ... XII. rendű terhelt esetében a bűnszervezetben elkövetés valamennyi, törvényben megkívánt fogalmi eleme kétséget kizáróan megállapítható.
- [36] Az ügyben első- és másodfokon eljáró bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül, törvényesen állapította meg, hogy ... XII. rendű terhelt a terhére rótt bűncselekményt

bűnszervezetben követte el.

3.

- [37] A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.
- [38] A felülvizsgálati indítvány ilyen, az érdemi felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértésre hivatkozott, amikor azt kifogásolta, hogy az elsőfokú-, és másodfokú bíróság a részletes indokolási kötelezettségének nem tett eleget, mivel nem adott számot arról, hogy „az általa megbízhatónak ítélt bizonyítékok ellentmondásai milyen feltételek szerint voltak feloldhatóak”.
- [39] A Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja szerint a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.
- [40] A törvény kizárólag a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése, vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében teszi vizsgálандóvá az indokolási kötelezettség teljesítését.
- [41] Az ítélet indokolásának elégtelensége akkor vezet hatályon kívül helyezéshez, ha a mulasztás a határozatot felülvizsgálatra alkalmatlanná teszi. Amennyiben pedig az ítélet az indokolási kötelezettség megsértésének a Be. 373. § (1) bekezdés III. pontja szerinti fogyatékoságban szenved, az ítélet e részének, rendelkezésének anyagi jogi tartalma, helyessége, törvényessége nem is vizsgálható, mert felülbírálatra eleve alkalmatlan.
- [42] A Kúria azt állapította meg, hogy ... XII. rendű terhelt bűnügyében az első- és másodfokú bíróság a Be. 373. § (1) bekezdés III. pontja által meghatározott körben - a büntetőjogi főkérdések tekintetében - nem mulasztott, miután a szükséges és elégséges mértékben egyaránt eleget tett indokolási kötelezettségének. Az elsőfokú bíróság tényállást állapított meg, amit a másodfokú bíróság helyesbített, illetve kiegészített, és ez alapján magára nézve is irányadónak tekintett. Mindkét bíróság ellenőrizhető módon rögzítette a ténymegállapításhoz, valamint az általa alkalmazott anyagi és eljárásjogi szabályhoz vezető indokait, következtetéseit, álláspontját.
- [43] A Kúria egyetértett a másodfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy az elsőfokú bíróság széleskörű bizonyítást folytatott le, az elsőfokú bíróság a bizonyíték mérlegelési és értékelési tevékenységének minden tekintetben eleget tett, az ügy ténybeli és jogi megítélése szempontjából releváns valamennyi bizonyítékot beszerezte, azokat mérlegelési körébe vonta, indokolása során rendkívül részletes magyarázatát adta annak, hogy a tényállást milyen bizonyítékok alapján állapította meg. A másodfokú bíróság indokolásból jól nyomon követhető, hogy az

elsőfokú bíróság a másodfokon eljáró bíróság számára is irányadó tényállást a XII. rendű terhelt részbeni beismerő vallomása mellett milyen bizonyítékokra alapította (másodfokú ítélet indokolása 19. oldal utolsó három bekezdésétől a 20. oldal első bekezdésig).

- [44] A Kúria mindezek alapján a felülvizsgálati indítványnak az indokolási kötelezettség megsértésére alapított kifogását sem találta alaposnak.
- [45] A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a büntetés revíziójára csak akkor van lehetőség, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályainak megsértése miatt került sor törvénysértő büntetés kiszabására. Miután a minősítés törvényes, és más anyagi jogszabálysértés sem történt, önmagában a kiszabott büntetés mértékét a Kúria nem vizsgálhatta.
- [46] A kifejtettekre figyelemmel - s miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat - a Be. 426. §-a alapján - ... XII. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.
- [47] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki. A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2017. október 5.

Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. előadó bíró, Dr. Polgár András s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:
Lévai Viktória
tisztviselő